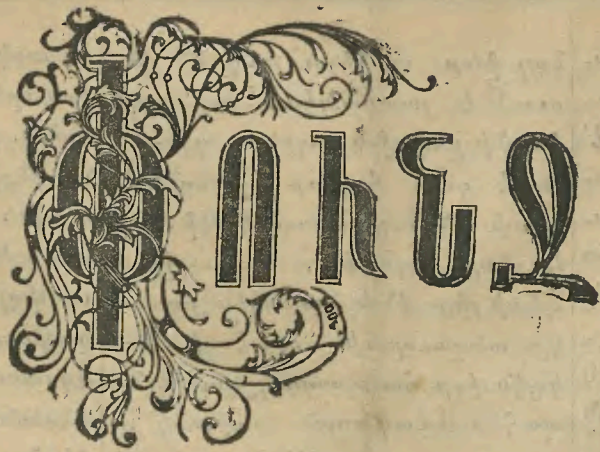

Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի մասնա-
ւորապէս Պանճե-Գարու ջրալճառու և գրավս-
ճառ Պօղոս և Յակոբ աղայից խանութները :

Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր
ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան Կ. Պօլիս
Պայրգ-բազար Նաճիկե խան վերի լարի քիւ 16 :

CONSTANTINOPLE

1888 ʋʋ.3ʔʋ 28

Բաճաճ. 22 Մայիս 1888.

« Բաճաճան տարիներէ ի վեր աստ
հաստատեալ է մի ընկերութիւն
Աղքատաօրաց անուամբ : Նպա-
տակն է տեղւոյս աղքատները իւր-
նաձեռն, և այն օտարական առ-
դայնոց՝ որ ստակի կարօտ են ի-
րենց հայրենիքը վերադառնալու
համար , օգնութիւն մատուցանել
Բայց մինչև ցարդ իւր առաջա-
դեբեալ նպատակին հակառակ
վարուած է ընկերութիւնը . Բա-
ճաճան դրամագլուխ ունի , սա-
կայն անարժան մարդոց ձեռք ան-
ցած է և իրենց չահուն համար
կը դործածեն : Մի քանի տարի
յառաջ այս ընկերութեան ատե-
նապետն Ն. Ա. իւր մէկ եղբայրն
ամուսնացոյց ընկերութեան դրա-
մովը . դարձեալ նոյն պաշտօնեայն
իւր միւս եղբայրն ալ Պուրբէշ
խրկեց ի դարման որ կարօտ չէր
Արդեօք մինչև ցարդ վճարուեցա՞ն
այդ դրամները : - Անկեղ քան
մի չարաւժ յառաջ վանայ իշխը
անն գիւղային 80 ամեայ ալերս ծե-
րունի մի իւր կորուսեալ շաւակ
միստուեան ելած ըլլալով՝ քաղա-
քըս ժամանեց . մինչև իսրայիլ եր-
թալու համար ճամբու ծախս
խնդրեց տեղւոյս Աւագերէց քա-
հանայի միջոցաւ . քահանայն ալ
Աղքատաօրաց Ընկերութեան ի

ը, և նորա կնոջ կը պատմէ եղբոր թիւնը. յետոյ կազգէ որ զինքը իբրեւ հիւր ընդունի գլխէնքը տնայնեւ համար, Մէկ ժամ յետոյ մարդասպանը կը դառնայ ընտալարանը և կը պատմէ ոճիրը, կինն ալ կիմացնէ թէ սպանեալ անձին աղջկը պատահմամբ անդ կդառնի. մարդասպանը վախճալով որ մի գուցէ աղջկը ողջ մնալով կնքը ձերբակալուի, կը խորհրդակցի կնոջն հետ որ սպանենն անմեղ աղջկին ալ. այս խորհրդակցութիւնը կը լսէ աղջկը և արդէն ճանաչալով ոճրագործը, կը կասկածի ու աւելի հետաքրքրելի կը լինի, այնպէս ձևացնելով ըբան մը չգիտեր. Դիշերուան խաւարը կսիսի լծանձրանալ. կինը իւր երկու զուակայը հետ օտարուհին ալ կերակարելով կպառուի եջնէ խաւար սենեկի մը մէջ՝ երեքն ալ կարգաւ, և վերմակաւ կծածկէ զանոնք. յետոյ այլ և կին՝ երկու եղեռնագործը դուրս կելլեն, պարտիզին մէկ անկունը գերեզման մը կկորեն՝ աղջկը սպաննելէ յետոյ թագելու համար, աղջկը կը տեսնէ դրոժողութիւնը և կզուգէ որ կեանքը վտանգի մէջ է. ոճրագործաց գերեզման բանալու առտեն աղջկին ալ կյաջողի առանց մէկը իմանալու փախչել ուղղակի

Քերթաթղթ. 15 Մայիս 1888: — Լը-
նոն, 2008թ. թվականի մեջ,
Գործարար 14 թվականի նամակին՝ որ հան-
դիսարարի պարունակությունն էր, ի-
նչպիսիք հերքման հարցի մը զարմանք
հարգացի. միանգամայն ցուցաբեր-
վածքի տեսնելով որ ժողովուրդեան
մը վարչությունն ինչպիսի մանկանց
դաստիարակում է: Զարմացայ, որով-
հետեւ նամակագիրը կարծեր է ին-
չպիսի լուրի զգալարությունը ինչ
ստորոշում, բողոքագրի պարունակ-
ությունն անհայտ և անհայտ և անհայտ
վարչություն մը լինելու: Համարձակ
լինելով թե՛ զգալարությունն չէ
այլ ճշմարտությունն: Ինչ հարցու-
նքի մը նամակագիրն թե՛ նոյն կի-
սակի օրն ինչպիսի սովորականին հա-
մարձակ Պատարագ չմատուցու-
թաւ. քահանային հիւանդ էր. ո՛չ
քահանայի հետ կուրս բռնու-
նով վերջապէս Պատարագը ար-
դիւրողը ո՞վ է: Զայստիկ անհայտ
ընկերութեան տղայաբար զգալարու-
թեամբ ինչ անուանելով ինչ կը
կարծէ հանրագրի պարունակու-
թեամբ: Երբէք չէ յիշած աւագ
ընկերանի վարագործին արտաքին
ստիպանքն իրողոյն գրան բռնու-
նով ինչ. այսպէս եկեղեցւոյ օժ-
անակ և նուիրական վարագործը
անպատիւ և անհանգիստ տեղ մը
կրնան ինչ կարծէ գործել յո-
ղութեան և ի պայծառութեան եկե-
ղեցւոյ. այս ևս բողոքողին սուտ
պէտք է լինի ըստ նամակագրի,
որովհետեւ ինչպիսիք երբէք, այլ
միայն զգալարությունն աղաղա-
կելով գոհացած է: Դիտարա-
նար սոյն երկու կէտը ժողովուրդ-
ընդ զրգում և գայթակղեցու-
ցած է, որով հանրագիրը պատ-
աստած և զրկած են յուշագրու-
թեան կեդրոնական վարչու-
թեան թաղական խորհրդոյ պաշ-
տօնատարութեան չլինելը լրացած
է. բայց մինչև ցնոր ընտրութեան
պարտաւորեալ է յօդուտ վար-
ժարանայ, և ինչ, շարունակել:» Ար-
դարեւ կը ցուցնուի որ Սահմանա-

բութիւնը տակաւին սերտած չէ.
ը մոռնալ արդեօք այն յօդուա-
ն թէ Վեպաղական խորհուրդը մը
ը չըլնանի կատարումէն անմի-
ապէս յետոյ պարտի հրաժարիլ»:
անի որ տարի մը ևս անցած և
այնմ հետէ բողոքներ բարձրացած
ն ինչպէս իւր հերքմագիրն է
ն հաստատել, արդեօք ի՞նչ թա-
կուն պատճառներ ունի թաղակա-
նութեան մէջ հաստատ մնալու:
թէ ժողովուրդը կառավարելու
նդուսպ տեղէ մ'ունի՝ ժողովուր-
ը գոհ չէ իրմէ. եթէ յօգուտ
թաթարանաց, ինչպէս նամակա-
իրը ըսած է՝, այն ևս չէ, վա-
նդի այժմեան թաղական խոր-
ուրդը՝ որ Ծ հոգիէ կը բաղկա-
ոյ, երկու բնութեանց կը վերա-
երի. չորսն՝ Զօրպաճեան, և մին
անուկեան. Զօրպաճեաններու
նին վարժուհի և Մանուկեանի
ըբօրորդին երաժիշտ դասատու
ըած, որոնք ապիկար են և այս
աշտօններուն անարժան: Ազգա-
ն պաշտօնէից մէջ ժամակոյն
ոյն ցեղէ և ընտանիքէ չէր. ի
ըլնոյ այս անյարմարութիւնն ևս
ղղեց Մ. Յովհաննէս աղա Զօր-
աճեան իւր կնքահայրն ժամա-
ոյ անուանելով: Կը կարծուի թէ
աճանայի ևս ճանապարհ ցուցը-
նով՝ իւրեանց ազգականներէն
ն պիտի կոչեն նոյն պաշտօնի,
թէ իրենք այլ ևս իրենց պաշ-
նի վրայ մնալ յաջողին: Եթէ
գուտ ազգի կը դործէ, և այս
վանդի իւր նախորդաց ժամա-
սկ վարժարանը տարին 150 ոսկ-
ոյ մշտահոս եկամուտ ունէր, իսկ
թմ, ըստ իրենց խոստովանու-
եան, 60-70 ոսկուոյ իշած լինելով
կատարուողած են ապիկարներ
պաշտօն կոչել: Հանրագրին չոր-
րդ կէտը արդէն նախակազիրն
ս պարզմտօրէն յիշած և հաս-
տատած է, «նուազածութիւնը
կեղեցւոյ և վարժարանի դաւա-
տալայրը տեղի ունեցաւ» ըսե-
վ: Պէտք է դիտնալ որ երբ գին-
արական նուազածուք ճանա-
րահի վրայ մզկէթի մը առջևէն
ամ քովէն անցնին, անմիջապէս
ամ բոլորովին կը դադրեցունեն
պատիւ ազօթատեղւոյն և կամ
ղանակը կը փոխեն: Շատ կը սը-
ալի նամակագիրը յարելով թէ
անդատներ կընեն և ըրին քա-
ցոս կառավարութեան և Պատ-
արարներն. չատ լաւ. ես եւս
ը հաստատեմ. բայց կերևի թէ
աղական խորհրդէ ստրկած ըլ-
այու են ազգային անհատներ կա-
տարութեան բողոքելը. ան-
ուս պէտք է Գրմաստցւոց ա-
նքն ևս յիշեն քահանայի մը
երեզմանաբարի ինդիքը, յորում
անցաւորն մինչեւեւ խոստացած
ր մօտ 300 զրուշի տուգանք վը-
արել, նոյն թաղականն չգոհա-
լով և կառավարութեան մատ-

լով դնա՝ նոյնպիսի դուռնաբը կորսնցնելէ զատ, դատն ևս չկաւ զացաւ պաշտպանել, որով աստի նշաւակի եղաւ առաջի օտարաց, կրկին պէտք է դիտնալ տեղի ունեցած այդչափ դանաւաւանաց տեղի և պատճառն ո՞վ և ի՞նչ է. ոչ ապաքէն թաղանաց յամսուռութիւնն, թաղանայն խորհուրուն եթէ անցեալ արի ըստ Սահմանադրութեան որէն իւր հրաժարականը տար, կարող էր բողոքել. շատ իւրաքանչեւ ունի ժողովուրդը դանաւաւան, որովհետեւ ըստ քմացաւ հակառակութեան զեղբներ գործել նկրտած է թաւանակն: Դաւով թէ հակառակարուան պաշտօնեայք և զինուորան սպայք ներկայ էին» պարբերութեան այն ևս չափազանց է. է այդպէս է՝ ո՞ր էր Դայմարմ պէյն և դատաւորն. ո՞ր միւս բոլոր պաշտօնեայք, ուր հակառակ սովորականին ներդէն գտնուած նոյն օրուան նդէսին: Կերեկ թէ անցեալ արի նուազածուաց խուճիք բեռն ինդերոյն մէջ Դայմագավին թիթահար թիողուն պատճառ իւրով այլ ևս ներկայ չգտնուել ատած լինելու: Նամակագիրը ւայի կը տեսնէ ապօրէն պաշտաւարութեան մը գործած չատակութեանց դէմ դանդաւանաց գործն, և «Հինգ հոգի զկացեալ խմբակ» կը կոչէ հանգրիւ մէջ գտնուած 30ի մօտ անուն, որոց ամենն ևս տեղւոյն որճագոյն և միջին դասու կը դաբերին. մենք կրնանք նոյն իրենց մօտ աղբականներէ պնել անձեր որոնք ստորագրած են հանրագիրը. բայց նամագիրը կրնայ ցուցնել սոյն երգաւ հինգ հոգի որք չպատնին չլինին իրենց մօտիկ աղականներ և ինկարիւններ: Եթէ ով եւս չգոհանան և չուզեն աւատարմ, կրնան Պատրիարքանէ ստուգել և հարցունել թէ հինգ հոգի են, եթէ ոչ յիտուն հոգէ աւելի: Վերջապէս հանգրիւ ստորագրողներն ի՞նչ տեղ և ո՞ր կարգի պատկանիլը երկ լաւ գիտեն խառն ժողովոյ դաւաններէ Գերմաստը այցելել ճող հայրերն, որով պարտ ուստաճը կատարել հրամայած գաւառական վարչութեան: Ի՞նչոյ լսեցինք թէ սոյն թաղանք երբ կը լսէ թէ այս տեսակ շուճ մը տրուած է, անմիջապէս կը դրէ գաւառական վարչութեան մէջ գտնուող կողմնաւորներուն թէ առ այժմ յետաւեցէք քննութիւնը: Եթէ այս սովորութիւն ճամբրիտ է, արգարե թալի է իրենց վիճակըն նամագիրը որ ցաւալի կը տեսնէ բոլարիւրեաց ըրած դանդաւանները,

պիտի ներքէ՛ արդեօք որ համարձա-
կիմբ ըսել թէ աւելի ցաւալի է
թաղական խորհրդոյ մը այս ի-
մաստով դրել և օգնութիւն հայ-
ցելը : Անցնելով Պատրիարքարանի
«սպառնալիք կը ցուցնեն» պար-
բերութեան, նամակագիրը զՊատ-
րիարքարանն իբրև մանուկ նկա-
տելով զայրացնել ուղած է բողո-
քարկուայ դէմ . բայց պէտք է
գիտնալ և սորովի միանգամայն
թէ ամեն բողոք՝ որ կը պատահի,
միշտ անկանոնութենէ և ապօրի-
նաւորութենէ մը յառաջ կուգայ .
եթէ ո՛ր է դործոյ մէջ օրինաւո-
րութիւնը յարգուի՝ բողոք բար-
ձող ևս չլինիր . ըսել է թէ պաշ-
տօնավարութեանց մէջ զեղծում
ներ կան, ինչպէս մի քանին յիշե-
ցինք . նոյն իսկ նամակագիրը հաս-
տատած է «թէպէտ և հինգ տարի
յառաջ թաղական խորհուրդ ընտ-
րուած է» ըսելով . չլինել որ թա-
ղականի մը պաշտօնավարութեան
չըլանը չորս տարի է , և ինչպէս
կը յամառի թաղական մը այս-
չափ բողոքներու և ամբաստա-
նութեանց վրայ դարձեալ հաս-
տատ մնալ և պաշտօնավարել :
Մեծապէս զարմացայ նամակագրի
օրհնանքն բառը գործածելուն հա-
մար . արդեօք որո՞ւ կուզէ վերա-
դրել նոյն բառը . եթէ բողոք
բարձրաց , նորա ո՛չ պաշտօն և
ո՛չ շրջան ունին որ լրանայ . արդե-
օք այժմեան շրջան և օրը հա-
սած և անցած թաղական խոր-
հրդոյն . ևս չեմ ուզեր վերադը-
րել նոյն բառը , և կը ցաւիմ որ
նամակագիրը վերագրած է դայն՝
նախ օրը և շրջանը անցած ըլլալը
յայտնելով : Թէպէտ ևս չէի ուզեր
ճշմարտութեանց սոյն կէտերն ի
հրապարակ հանել , սակայն պար-
տաւորեցայ առ այժմ գէթ մի
փոքր մասն յիշել , և ինչպէս
գրուած է նամակին մէջ , ստոյգն
հաղորդել . աւելի պիտի ցաւիմ
երբ կրկին առիթ տան ինձ գրե-
լու և հաղորդելու աւելի ստոյգ
և հիմնաւոր լուրերն , որք թաղա-
կանի , «սահմանադրական թաղա-
կանի սքեմի տակ սքողուած են ,
և որք են գլխաւոր պատճառ ա-
մեն երկպառակութեանց : Սոյն
գլխաւորութեանց և երկպառակու-
թեանց շարունակութեան պատ-

ճառ չե՛մք կարող համարել Պա-
րիսի քաղաքական վարչու-
թիւնն : Մի տարին է վեր թէ՛
գլխաւոր քահանայն և թէ՛ ժողո-
վուրդն իմացուցած է թաղակա-
նին շրջանին աւարտումը և նոր
ընտրութեան պէտքը . բայց և ո՛չ
միայն ուշադիր գտնուեցաւ յիշ-
եալ վարչութիւնը : Եւ ահա 40
օրն անցած է , յորմէ հետէ նոյն
ինքիւրը քննել և տեղեկագրելու
համար Պատրիարքարանէ Ապրիլ
12 թուով հրամանագիր ստացած
է : Արդեօք ներքեւ՝ է մեզ ըսել
թէ՛ գաւառական վարչութիւնն ևս
կողմնակցական ոգւով կը վար-
ւուի սոյն խնդրոյ մէջ . և կամ
պիտի ներուի՝ մեզ հաստատ մը-
նալ այն լրոյ վրայ թէ՛ Գերմանիոյ
այժմեան շրջանաւարտ և շրջանա-
դանց թաղական խորհուրդը ան-
պատճառ դրած է յետաձգել
քննութեան գործն . եթէ այսպէս
չէ , ուրեմն ինչ կայ Պատրիար-
քարանի բարձր հրամանը բարձի
թողի ընելու , որոյ յետաձգումը
գլխաւորութիւնն և երկպառակու-
թիւնը կը շարունակէ :

ՃԻՆԻՍ ՄԵՆԵՐ

Պոնտ . 16 Մայիս 1888 : - Վե-
րոնիստոյ օրհնանքն է : - Ըստ-
ուեր Գաղանեաց անուն փոքրիկ
մակոյկ մը կը յիշուի Մասաչուսեթ-
նահանգի մէջ Կլաւեմք քաղաքն .
մակուկին երկայնութիւնն է 1 1/2
ոտնաչափ և 9 մատնաչափ . լայ-
նութիւնն՝ 5 , իսկ խորութիւնն
է 2 ոտնաչափ : Մակուկին տե-
րըն և նաւապետն է Անտրէուս
անուն նաւապետ մը որ 1878ին
նախկին անուն նաւակով մը Ադ-
րանտեան ովկիանոսը ճեղքելով
անվտանգ հասաւ յԱնգլիա : Մին-
չեւ նոյն թուականն , Ովկիանոսն
անցնող նաւերուն ամենափոքրն
213 տակառաչափ բեռ կրէր ,
իսկ Նոկիլիւս միայն 11 1/2 տակա-
ռաչափի կարողութիւն ունէր . այ-
ժմ ճամբայ ելնող մակոյկին հա-
ղիւ կէս տակառաչափ բեռ կրե-
լու կարող է , այնչափ փոքր է :
Առաջին անգամ նաւապետ Ան-
դրէուս 43 օրէն հասաւ Անգլիա . իսկ
այժմ կկարծէ թէ իւր ճամբոր-
դութիւնն պիտի տևէ 60 օր :
Ստուեր Գաղանեացի յատակը ա-

նոյշ ջուր պահելու տեղ մը չին-
ուած է յատակագէտ , ուր քան
կարծի չափ ջուր պիտի դուրս
առնէ զատ հարկը չիշ եւս ջուր
պիտի ունենայ մակուկին մէջ . երբ
ջուրերը սպառին , ծովու ջրով
պիտի լեցուին և նաւակին յատա-
կը տեղաւորուին որպէսզի մա-
կոյկն իւր հաւասարակշռութիւնը
պահէ : Առաջատան սպիտակ չը
պիտի ըլլայ , որովհետեւ սպիտակ
առաջատան վայրէն ձկանց , մաս-
նաւորապէս շանաձուկերու հրա-
պոյր մի է եղեր ըստ պատմու-
թեան արկածասէր նաւապետին .
հետեւապէս կապաղազոյն պիտի ըլ-
լայ առաջատան : Մովսիս վայ-
րի կենդանեաց շարունակ յար-
ձակման դէմ դնելու խորհրդով
տեսակ մը փամփուշտներ չինուած
են , որոնք աւելի պիտի ահաբե-
կեն ձուկերը քան սպաննեն . ի-
րենց ընկերներէն միայն կորուստն
աւելի կատաղի կընէ եղեր ջրային
կենդանիները : Մակոյկը փոքրիկ
խցիկ մը եւս ունի ունենայ , նա-
ւապետին համար թէ՛ ննջարանի
և թէ՛ հանգստարանի պաշտօն
կատարելու համար . տարածու-
թիւնը՝ 6 ոտնաչափ երկայն և 2
ոտնաչափ լայն : Այս նաւապետին
առաջին յաջող ճանապարհորդու-
թենէն վերջը այլք ևս փորձեցին
Ադրանտեան անցնել փոքրիկ նա-
ւակներով , սակայն բոլորովին կոր-
սուեցան : Ասոնց մին , Թեքեթ ան-
ուն , 1885ի Սեպտեմբերին 25 ին
ճամբայ ելաւ ովկիանոսը անցնե-
լու նպատակաւ . այլ և ոչ իսկ
յայտնի է թէ ո՛ր կամ ինչպէս
կորսուեցաւ : Ուրիշ նաւակ մը
ձմեռն անուն , 1886ին Շուտի ե-
ղերէն նաւարկեց սոյն վտան-
գալից ճամբորդութիւնը ընելու
խորհրդով . բայց անունն իսկ չը
լուցեցաւ . միայն թէ իւր նաւա-
կը իւրանալից եղերէն 400 մը-
դոն հետի տեղ մը գտնուեցաւ :
Սոյն վտանգաւոր ձեռնարկութիւ-
նը կսկսի Մայիսի 18 երրորդ օրն Պոս-
թոն քաղաքէն բոլորովին առան-
ձին . որովհետեւ նաւապետին ա-
ռաջին ճամբորդութեան ժամանակ
իրեն ընկերակցող եղբայրն այժմ
մեռած է . հետեւապէս նաւապետ
Անտրէուս առանձինն պիտի ճան-
բորդէ : Մեզ կերելի թէ դուրկ է

օգտակարութենէ , թէ՛ իբրև քա-
ղաքործութիւն և թէ՛ իբրև դը-
սանք . թէպէտ այս վերջինն է , կը-
սէ ինքը նաւապետն իւր նպա-
տակն : Ինչ որ ալ ըլլայ , կյու-
սանք թէ քաղաքի նաւապետն պի-
տի վայելէ այն հաճոյքներն զոր
կանխալէ փոքրիկ մակուկով մը
Ադրանտեան ովկիանոսն անցնելու
ժամանակ , առանց կեր լինելու
ձկանց , առանց ծովափով լինելու ,
առանց կէտի մը բաղնիքի . մէկ
խօսքով՝ կը յուսանք և կփափա-
քիմք որ սոյն վտանգաւոր և յի-
մարական ձեռնարկն յաջողու-
թեամբ պսակուի , աղատ այն հա-
ղաբու մէկ արկածներէ զոր Ով-
կիանոսն կմատակարարէ իւր ու-
ղեւորաց :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալները դրած էինք
թէ պատրիարքական նախորդ վի-
տանորդ Գեր . Տ . Դեռոգ Ծ . վար-
դապետ Ռուսոնուգլեան կառա-
վարութեան ամսաթուղակ խնդ-
րած է , յիշելով երկարժամանակ-
եայ ծառայութիւններն : Արդ կը
ըսեմք թէ՛ Նորին Գերապետու-
թեան խնդիրն ընդունելի համար-
ուելով նախարարաց ժողովէն՝ Օ .
գոստ . Սուլթանին հաւանութեան
մատուցուել է :

— Կրօնական ժողովն Եկեղե-
ցատիրաց անուն ընկերութիւն
մը հաստատեց՝ վկայեալ կարօտ
եկեղեցականաց , երիցուհեաց ,
վարժապետաց ու զարգիտաց օգ-
նելու նպատակաւ .

— Վսեմ . Սիմոն պէյ Մագ-
սուտեան՝ որ Գաղաքական ժողո-
վոյ անդամակցութենէ և հետեւ-
աբար ատենապետութենէ հրա-
ժարած էր , Ամեն . Ս . Պատրիարք
Հօր թախանձանօք հաճեցաւ շա-
րունակել պաշտօնը , Բարձր . մեծ
եպարքոսն ալ՝ որուն ծանուցել է
Ս . Պատրիարք Հայրն , հրաւի-
րելով զՆորին Վսեմութիւն՝ փա-
փաք յայտնել է որ շարունակէ
պաշտօնը :

— Գաղատիոյ նորընտիր ա-
ռաջնորդ Տ . Կարապետ վարդա-
պետ Բագրատունի վախճանեցաւ :

— Պէշիկթաշի Մարութեան
Ուսումնասիրեաց ընկերութիւնն՝ ո-
րոյ նպատակն է գիւղին վարժա-
րանին չքաւոր աշակերտաց ու

աշակերտութեան պաշտպան կանգ-
նել իրենց դպրոցական շրջանին
մէջ , հրատարակեց միամեայ տե-
ղեկագիրն-1887 Մարտ 1 էն մին-
չեւ ց29 Փետրուար 1888 իւ-Այս
տեղեկագիրէն յայտնի կերելի թէ
ընկերութեան վարչք բաւական
աշխատելու են արդիւնք ձեռք բե-
րելու և ընկերութեան նպատա-
կին ծառայեցնելու համար : Խո-
րին շնորհակալեաց արժանի են
այսպիսի արդիւնաւոր և օգտա-
կար յաշխատակրութիւնը :

— Անցեալ ուրախ Սեպտեմբ-
ր ժողովոյ նոր շրջանի առաջին նիստը
տեղի ունեցաւ : Ի դիմաց Ամեն .
Ս . Պատրիարք Հօր , Գեր . Փոխա-
նորդը կարգաց բացման ճառն ,
յորում գրուած էր թէ երեսփո-
խանական ընտրութեանց համար
հրահանգներ տրուած են , թէ՛
Կրօնական ժողովոյ պաշտօնավա-
րութեան շրջանը լրացած լինելով՝
նորա համարատուութեան տեղե-
կագիրն Ազգային ժողովին կը տրը-
ուի , և թէ՛ յոյս կայ որ պատ-
րիարքական ընտրութեանց դործն
ալ քիչ օրէն կը կարգադրուի ըստ
որոշման և բաղձանաց Ազգային
ժողովոյ : Ապա , առժամեայ ատե-
նապետութեամբ Ղազարոսեան
Գրիստոստուր Էֆէնտի , մայր դի-
ւանի ընտրութեան համար քուէ-
արկութիւն լինելով՝ հետեւեալ
արդիւնք տեղի ունեցաւ . Ա . ա-
տենապետ ընտրեցաւ տղթէօր
Յ . Թիրեաքեան Էֆէնտի . Բ . Ղա-
զարոսեան Գրիստոստուր Էֆէնտի .
Գ . Աղաբէգեան Մարկոս Էֆէնտի .
Ա . Ատենադպիր՝ Մելիքեան Մկր-
տիչ Էֆէնտի . Բ . Թընկերեան Ա .
Էֆէնտի . Գ . Արիւրեան Ա . Է-
ֆէնտի :

— Մերեքմալի Թարութիւն
Էֆէնտի՝ անձնական զբաղմանց ա-
ռաւելութեան պատճառաւ հրա-
ժարած էր երեսփոխանութենէ ,
բայց Ազգային ժողովը չընդունեց
հրաժարականը :

— Բերայի Ս . Ներդրութեան
եկեղեցւոյ առժամանակեայ քա-
րողիչ կարգեցաւ Տ . Գաբրիէլ ե-
պիսկոպոս Սրուանձտեանց :

— Առաջիկայ երկուշաբթի ե-
կեղեցական Համագումար ժողով
կը գումարի՝ Կրօնական ժողովոյ
ընտրելեաց եռապատիկ ցանկը
պատրաստելու համար :

ՊԱՆԱՊԱՆ ՀՐԵՇՏԱԿԸ (*)
Տիկին Շէք պարտաւորեցաւ եղ-
բօրն յայտնել տխուր ճշմարտութիւ-
նը . ցաւալի և հազար անգամ անիծ-
եալ արկածն՝ որ գէթ նոյն վայրկե-
սին սոյն յատակագրէին կը գիմարէր
— Չար ստանան , գոչեց Պ .
Սօսթէն , թու լուրթեմէ կը գուշա-
կէի արդեւք մը գտնուելը . բայց այդ-
պիսի բան մը միտքս չէր գար . ահ ,
սպողւն , այդպէս կը թակարդէն . . .
և կըսես թէ զնա աղատելու հնար
չկայ :
— Կարդա՛ , դու ալ , ընդմիջեց տի-
կին Շէք երկնցնելով նամակ մը Արիս-
տիտ Վերմիլիէ ստորագրութեամբ ,
զոր ընդունած էր նախընթաց երեկոյ :
Արիստիտ կը յայտնէր թէ ճարը
հատած է , և թէ Ռէյյոնտ իւր յան-
դիմանութիւններէն խոյս տալու հա-
մար դուռը գոցած է երեսին և դը-
րեթէ գլխած էին : Ահա Արիստիտի
ձեռք բերած միակ արդիւնքն , սքան-
չելի յաջողութիւնը :
«Հրապարակէ կանանց ամենէն
չարամանին և ամենէն վտանգաւորն
է , ճշմարտը կըսեմ ձեզ , տիկին ,
ճշմարտապէս գլխաւորն արարածու-
հի մ'է՛ սոյն կինը : Նորա և իմ մէջ

արդէն երկար ատենէ ի վեր պատե-
րազմն հրատարակեալ է . կրցածս ը-
րի . բայց զՌէյյոնտ թողու ամենին
միտք չունիմ չափաի թողում . քեզ հետ
պիտի գլխած . . . այո՛ , այո՛ , կը տես-
նես . ինչո՞ւ մեր գործին կը խառ-
նուիս . Ռէյյոնտ աղատ չէ՞ » : Ահա
ստանք են սոյն բաղդախնդիր կնոջ ա-
ռաւելութիւնը ու սպառնալիք : Արդ
միայն բռն մը կը մնայ ընել . Ռէյյոնտ
որչափ ալ յանցաւորաւ է , իւր սըր-
տին մէջ լաւագոյն տեղը միշտ ձեռք
պահած է . եթէ ծանր հիւանդ լինել
կեղծելով ձեռք թող կոչէք , անտարա-
կոյս եղիք որ իւր որդեկական գործը
բանի մ'ալ չանցաւով կուգայ ձեռք
թով . անգամ մը թակարդը բռնուի ,
ա՛լ թող տալու չէ . մօրեղբայրն Պ .
Թիւզէյ ի հարկին ձեռք կրնայ օգնել » :
Այսպէս գրած էր Արիստիտ :
— Այո՛ , այո՛ , այս խորհուրդը
գէշ չէ , ի՞նչ կըսես . ըստ Պ . Սօս-
թէն , ես ալ շուտափոյթ միջոցները
կը սիրեմ . . . այս կը նմանի ցաւ տուող
փրօտ ախպրի մը օրօրիլ սէտք
չէ . քաջատրտութեամբ երթալու քա-
շէլ տալու է . ինձ թող որ գործեմ .
այժմ իսկ կը հեռագրեմ այդ սրի-
կային թէ մայր ծանր հիւանդ է
մահամերձ . անպարէ՛ , ե՛կ . և ըստ
Լէյմիլիէի արդար յայտարարութեան՝

Ռէյյոնտ որ ի բնէ բարի և խոհական
տղայ մ'է , անմիջապէս կընէ կու-
գայ . անգամ մը որ ձեռքս անցնի ,
ո՛չ ևս փոյթ ըլլէ :
Չայս ըսաւ և գործադրեց : Ի
լրումն զգուշութեան , Պ . Սօսթէն առ
Արիստիտ ընդարձակ հեռագիր մը
ուղղելով աղաչեց որ Ռէյյոնտի հա-
ջորդէ աղէտն :
Արիստիտ հեռագիրն առածին
պէս Ռէյյոնտի տունը վազեց , և զնա
միթիթարկելով և վտանգեցնելով հան-
դերձ , օրիորդ Չօէի հետ տարաւ
զՌէյյոնտ մինչ ի կայարանն երկա-
թուղոյ :
— Մնաք բարեա՛ւ , իմ խեղճ բա-
րեկամ , այո՛ , յուսանք , հառաչեց
Ռէյյոնտ յուզմունքէն և անձկութե-
նէն բոլորովին դողդոջուն . իմ փոք-
րիկ Չօգոս , իմ սիրեցեալ Արիստիտ ,
գրէ՛ ինձ Չօգոսի վերայ . մի՛ մոռ-
նար . . . կարելի է շատ կենամ անդ . . .
ո՛վ գիտէ . . . ահ , Աստուած իմ ,
ինչ հարուած : և անանկալ իսկ :
— Օ՛ն , պիտի առ . . . այո՛ , վը-
տահ եղի իմ վերայ . . . դեռ բոլոր-
ովին յոյրը կորուած չէ :
Կառախմբին զանգակն հնչեց .
երկու բարեկամը գրիւնդիտուեցան .
յետոյ կարգը եկաւ Չօէի : Ռէյյոնտ
կառքը հեծաւ և կառախուրդը մեկ-
նեցաւ :

Գ .

Ի Թուլ շոգեկառաց կայարանին
հրապարակ կառքին քով ոտքի վե-
րայ կըստաւոր Պ . Սօսթէն : Ռէյյոնտ
զնա տեսածին պէս վազեց քովը գը-
նաց :

— Ի՞նչպէս է մայրիկ , հարցուց
Ռէյյոնտ տղայական լեզուաւ , զոր
սլահած էր դեռ :

— Սղիկ չէ , զաւակս , աղէկ չէ .
միայն թէ , զքեզ տեսնելով զգացած
ուրախութիւնը կրնայ փրկել զնա
ըստ բժշկին : Օ՛հ , հեծի՛ր , յաւել Պ .
Թիւզէյ՛ կառքին մաշկեայ ծածկոյը
վերցնելով , Յետոյ քեռորդւոյն քով ,
առաւ ձեռքն երասանակներն և միտ-
րակից ձին :

Բայց Ռէյյոնտ ի մեծ զարման
տեսաւ որ կառքը փոխանակ քաղա-
քին ճանբան բռնելու , դէպ ի յառաջ
կը շեղէր , ի Վօքուլէօր տանող ու-
ղին :

— Ահ , ո՛ւր կերթանք :

— Ի Շալէն , տունս . մայրդ անդ
հիւանդացաւ և բնականաբար տունս
մնաց . . . բայց չեմ կարող պատմել
քեզ զամենայն աճապարանք . . . Նա-
նէթ սպասուհի զնա տեղաւորեց դե-
ղին սենեկին մէջ . այժմ անկէ դուրս
եղած չէ մի վայրկեան :

Այս բացատրութիւնն հաւանա-
կան էր և բոլորովին պարզ և Ռէյյ-
ոնտի մտաց մէջ ոչ մի կաւակած ուռտ
չգտու : Հասան ի Շալէն : Աղապա-
կին մեծ վայրագութիւն իւր սովո-
րական տեսիլն ու աղաղակներն ունէր .
հարկերնեղ Կառք կը գլխաւորութա-
լին և աղքի կոյտերը կը պտուկն և կը
կապուէին . բաղկերու երամներ կը ըն-
դախտէին և կը ժըթէին ջուրերն ու
ճահիճները . Նանէթ սպասուհին , փո-
խանակ օրհնականներն անկողինն սը-
նարը գտնուելու , կանգնած էր վեր-
նաղաւթակին վարը՝ մօտակայ տեղ
մը թառած երկու գեղեցիկ սիրա-
մարդի ուտեստը պատրաստելու զբա-
ղած :

Մինչեւ տխուր մանչ մը կառ-
քին ձին կը բռնէր , մօրեղբայր և քե-
ռորդի կառքն ցատկեցին և տունէն
ներս մտան :

Թայմամ պէտք եղաւ դիմակը
վար առնուլ :

Ռէյյոնտ կը հարցնէր Նանէթի՝
մօրն ինչպէս լինին , երկաթուղոյն
կայարանը մօրեղբօրն հարցուցածին
պէս , և կը պատրաստուէր խառնել
դեղին սենեկին : Բայց մօրեղբայրը
կասեցոյց զնա :

(Մնացեալը՝ յաջորդում)

(*) Տես Թիւ 2099

